

Ungdomars tankar om stil

– En studie om 16 åringars klädstil

Hans Meyer Diaz

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete grundnivå 134: 2011

Idrott fritidskultur och hälsa för skolår 6-9

Handledare: Markus Holmkvist

Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att undersöka ungdomars tankar om klädstil.

1. Hur uttrycker ungdomar sin klädstil?
2. Vad betyder ungdomars klädstil för dem?

Metod

Studien använder sig av kvalitativa intervjuer. Fyra 16 åriga elever intervjuades. En ljudinspelare och intervjuguide användes som hjälp.

Resultat

Resultaten visar att eleverna uttrycker sin klädstil med hjälp av bland annat kläder, smink, frisyra, praktiker, smycken och sitt språkbruk. Detta gör de för att kunna uttrycka sin smak och i sin tur identitet/personlighet. Det vill säga deras intressen och åsikter kring frågor som har att göra med exempelvis politik, religion och skönhet.

Slutsats

Klädstilen är viktig för elevernas identitet/personlighet. De känner en stark sammankoppling mellan sin identitet/personlighet och klädstilen. Det vill säga det är med hjälp av klädstilen som de kan gestalta sin identitet/personlighet vilket bidrar till att ge dem en känsla av mening och glädje i sina liv.

Nyckelord

Nyckelorden är: identitet, personlighet, smak, klädstil och livsstil.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Bakgrund.....	2
3 Forskningsgenomgång	3
4 Teoretiskt perspektiv	5
4.1 Socialisationsperspektivet	5
5 Begrepp	6
5.1 Stil och smak.....	6
5.2 Identitet/personlighet.....	7
6 Syfte och frågeställningar.....	7
7 Metod	8
7.1 Val av metod	8
7.2 Urval.....	8
7.3 Genomförande.....	8
7.4 Databearbetning	9
7.5 Tillförlitlighetsfrågor.....	9
7.5 Etiska aspekter.....	9
8 Resultat.....	10
8.1 Hur uttrycker ungdomar sin klädstil?.....	10
8.2 Vad betyder ungdomars klädstil?.....	13
9 Diskussion	16
9.1 Hur uttrycker ungdomar sin klädstil	16
10 Metoddiskussion.....	19
11 Slutsats	20
Käll- och litteraturförteckning.....	21

Bilaga 1

Bilaga 2

1 Inledning

Avsikten med denna studie är att undersöka hur några elever i 16 års ålder uttrycker sin klädstil och vad deras kläder betyder för dem ur ett socialisationsperspektiv. För att kunna få svar på detta utformades frågeställningar om hur ungdomar uttrycker sin klädstil? Vad betyder ungdomarnas klädstil för dem? Forskningen skriver om hur kläder är viktiga för att kunna uttrycka stilen. Stilen utgörs av symboler. Dessa symboler kan bestå av bland annat färger, märken, mönster, prydnader, bilder, texter vilket kan yttra sig genom kläder. Stilen uttrycker smaken vilken i sin tur uttrycker identiteten/personligheten.

2 Bakgrund

Skolan ska vara en trygg, öppen och social miljö för utveckling och lärande.

Ingen ska utsättas för kränkningar eller diskrimineringar på grund av hur de till exempel ser ut. Elever ska ges möjligheten att kunna uttrycka sig, skapa, vara kreativa, uppleva det estetiska och lära sig om människors lika värde för att kunna ha en trygg identitetsutveckling (Lgr 11, s. 7, 9, 10,).

Klädstilen är en image som individer skapar och använder sig av för att kunna uttrycka sin identitet/personlighet i olika sociala situationer. Klädstilen används bland annat för att bättre kunna rätta sig efter de omständigheter som finns i olika sociala situationer. Att utseendet överensstämmer med identiteten/personligheten är viktigt för ungdomar eftersom det speglar denna. Av detta skäl används ”estetiska dekorationer bland annat kläder make-up, frisyr etc. för att presentera identiteten/personligheten på ett korrekt och acceptabelt sätt” (Johansson 1994, s. 41, f).

Kläder används för att kunna skylla och värma kroppen men också för dess symboliska värde. Kläder kan vara särpräglade vilket innebär att de kan utformas eller anpassas efter ett särskilt syfte. Människor kan till exempel använda sig av kläder för att markera sin status, yrke, ålder, kön, nationalitet och etnicitet. En individs omdöme i fråga om politik och religion kan även markeras med hjälp av kläder. Kostymer och klänningar är ett exempel på kläder som markerar människors kön. Sportkläder är ett annat exempel på kläder som används av människor för att bland annat kunna markera sin nationalitet (Laurie 2010, s. 371).

Med identitet menas en persons självbild. Det finns olika typer av identiteter bland annat könsidentitet, yrkesidentitet, gruppidentitet, etnisk identitet, nationell identitet och den egna/personliga identiteten. Identiteten är föränderlig. Det vill säga den utvecklas och förändras. Syftet med att skapa en identitet är att ge mening åt sin tillvaro. Då människan är en social varelse skapas identiteten i samspel med omgivningen och andra människor. Symboler används för att kunna tydliggöra den egna identiteten för sig själv och andra. Stilen skapas med hjälp av symboler. Symboler är ett hjälpmedel som används för att kommunicera vilka värden, normer och ideal någon har (Lalander & Johnsson 2007, s. 7, 32, 206).

3 Forskningsgenomgång

I detta kapitel redogörs för den forskning som anses relevant för denna studie.

Forskningen pekar mot att klädstilen är viktig för identiteten/personligheten.

Bland annat på grund av att en individ med sin klädstil kan uttrycka sitt omdöme eller tillhörighet.

Bo Reimer (1992) skriver att en livsstil är meningsfulla handlingar som människor väljer att utföra i sitt vardagsliv. Människans levandessätt präglas av ens habitus och erfarenheter. Det finns ett samband mellan en persons livsstil och ens sociala och ekonomiska kapital. Det vill säga möjligheten att kunna välja en livsstil styrs bland annat av sociala och ekonomiska förutsättningar (Reimer 1992, s.170, f, 173, fff). Reimer (1992) menar att även om de sociala och ekonomiska faktorerna är betydelsefulla för de svenska ungdomarnas val av livsstil är också individualiseringen betydelsefull. Anledningen till att de sociala och ekonomiska faktorerna inte är avgörande för livsstilsvalet beror bland annat på att ungdomars livsstilsorientering har blivit mer jämställd och på grund av globaliseringen. Massmedier som till exempel tv ger ungdomar tillgång till en mängd material som i sin tur påverkar deras livsstilsval. Reimer (1992) skriver att massmedier och då i synnerhet tv och populärkulturen spelar en större roll för ungdomars val av livsstil än vad de socio-ekonomiska faktorerna och individualiseringen gör (Reimer 1992, s.190, fff).

Svensson (1992) undersöker i sin studie vilken betydelse kläder har för Samer från Finland, Sverige och Norge. Resultaten visar att samernas kläder består av prydnader och färger. De anpassar sina kläder till klimatet och särskilda tillfällen. Kläderna mellan de olika samerna från Finland, Sverige och Norge skiljer sig något. Det vill säga det finns vissa variationer i färgnyanserna, storlek hos prydnaderna och hur dessa dekorerar på kläderna. Svensson (1992) skriver att samernas kläder har stor kulturell betydelse för dem. Det är genom dessa de kan värna om sin etnicitet, traditioner och historia. Det är med hjälp av bland annat sina kläder som de kan föra sin samiska kultur vidare till sina barn och därmed förhindra att den går förlorad (Svensson 1992, s 62, fff, 72, f).

Swain (2002) undersökte en grundskola i England med fokus på pojkar i åldern 10-11. I resultaten framkom att pojkarna strävar efter att uppnå en maskulin identitet genom att framhäva/uttrycka maskulina egenskaper. Detta genom att använda sig av kläder, diverse accessoarer, prata på ett visst sätt, genom sitt kroppspråk, genom att ägna sig åt vissa sysselsättningar och uppträda rebellisk mot auktoriteter. Konsekvenserna för de pojkar som inte kunde eller valde att ha en sådan identitet var att de riskerade att bli utsatta för kränkningar/diskrimineringar av andra (Swain 2002, s. 57, f). I sin slutsats skriver Swain (2002) om hur kroppen är som en målarduk med vilken identiteten/personligheten kan skapas och uttryckas. Kläder är ett hjälpmedel som pojkarna använder sig av för att kunna uppfattas på ett önskvärt sätt. I syfte att kunna passa in och inte bli trakasserade. För att kunna uppfattas ha en maskulin identitet/personlighet var kläderna som de bar tvungna att vara förknippade med något som ansågs vara maskulint såsom sport/idrott (Swain 2002, s. 66, f).

I en artikel skriver Manzano (2009) om hur ungdomar i staden Buenos Aires i Argentina använde sig av blåa jeans för att orsaka en kulturell förskjutning. Blåa jeans representerade en modern livsstil som ungdomarna ville skulle ersätta den tidigare. Det framkommer i resultatet att dessa ungdomar klädde sig i jeans för att visa sin tillhörighet och samtidigt markera sin avgränsning från den tidigare livsstilen. I sin slutsats skriver Manzano (2009) att jeansen var effektiva i att undergräva den tidigare livsstilen som bland annat upprätthölls av den tidigare klädstilen (Manzano 2009, s. 658, 669, f).

Mhoon (2004) undersökte afrikanska amerikaners klädstil. Närmare bestämt vilken betydelse deras klädstil hade för dem. Resultaten visade att klädstilen användes som ett hjälpmedel för att bekämpa de diskrimineringar och kränkningar som de utsattes för. Detta genom att delta i protester samtidigt som de klädde sig på ett sätt som motverkade de negativa normer, värderingar och stereotyper som fanns om afrikanska amerikaner. Slutsatsen var att afrikanska amerikaners använde sig av prydnader och kläder som har sitt ursprung i Afrika såsom buba, dashiki, lappa och geles. De fixade även sitt hår genom att bland annat fläta det för att kunna värna om sin afrikanska kultur och bekämpa rasism (Mhoon 2004, s. 26, fff).

4 Teoretiskt perspektiv

4.1 Socialisationsperspektivet

Socialisation innebär hur individer och grupperns identitet/personligt påverkas av värderingar och normer i ett samhälle (Giddens 2007, s. 23)

Enligt Giddens (2007) påverkas människors sociala förutsättningar av bland annat kulturella, miljörelaterade och politiska faktorer. Kulturer utgörs av normer, värderingar och ideal som påverkar människor både på ett medvetet och omedvetet sätt. Kommunikationsmedel, ledarskapsfigurer, och religion är de tre främsta kulturella faktorerna som påverkar människors sociala förutsättningar. I olika miljöer finns olika förutsättningar för människor att kunna vara sociala med varandra. Klimatet är ett sådant exempel som antingen kan bidra eller begränsa i vilken utsträckning människor kan umgås med varandra och vara sociala. Slutligen påverkar den politiska faktorn människors sociala förutsättningar genom hur den organiserar och styr de samhällen människor lever i (Giddens 2007, s. 58, fff).

Med livsstil menas de värden, attityder, intressen, praktiker och symboler en individ eller grupp har. Media har ett starkt inflytande över ungdomars livsstil. Detta på grund av hur effektivt media är på att sprida information till ungdomar med hjälp av bland annat tv, radio och tryckta skrifter. Som ett resultat har media blivit en stor informations- och inspirationskälla som ungdomar använder sig av i sitt identitets- och personlighetskapande (Lalander & Johnsson 2007, s. 94, 136, f; Bjurström 2005, s. 279).

Individer som omfamnar en stil deltar i en individualiseringsprocess. Gruppen är en central del i individualiseringsprocessen. Den möjliggör att ungdomar med hjälp av ritualer kan använda sig av kläder, bilder, texter, språkbruk, musik, praktiker och handlingar i sitt symbolarbete för att på så sätt kunna visa sin identitet/personlighet. Symbolarbetet syftar till den verksamhet i vilket ungdomar utforskar med sin stil i olika sociala och estetiska sammanhang för att kunna beskriva sina intressen och åsikter. De gör det för att kunna markera sin tillhörighet eller avgränsning till olika frågor. Som ett exempel väljer ofta ungdomar att avvika från samhällets normer och värderingar (Lalander & Johnsson 2007 s. 25, 52, f, 75, f).

Giddens (1997) skriver om hur individualiseringen blev möjligt som en följd av senmoderniteten. Det vill säga det moderna samhället bidrog till att den enskilda individen kunde bära det huvudsakliga ansvaret för sina egna livsval. Som ett resultat har människan kunnat skapa sig en självidentitet något som i de förmoderna inte var möjligt. Detta på grund av begränsade möjligheter för människor att själva kunna göra sina egna val i livet. I de förmoderna existerade istället en typ av förutbestämd identitet utifrån faktorer såsom kön, släktskap och social status. Individualiseringen har sina risker som innebär att individen själv måste stå för konsekvenserna av sina val oavsett om de är bra eller dåliga.

Skapandet av självidentiteten är en process i vilket individen använder sig av bland annat sina tidigare erfarenheter, föreställningar, framtida förhoppningar, självförståelse, kroppsmedvetenhet och slutligen förmågan att kunna ställa sig själv frågor (Giddens 1997, s. 94, fff).

5 Begrepp

5.1 Stil och smak

Enligt Bjurström (2005) är stil ett uttryckssätt som möjliggör för individer att kunna uttrycka sin smak. Smak är en individs omdöme/åsikt om sådant som berör bland annat religion, politik och skönhet vilket kan uttryckas med hjälp av språkbruk, beteenden och kläder. Det vill säga det är en individs smak som uttrycks med hjälp av en stil. Det är individens smak som identiteten/personligheten utgörs av. Stiliseringsprocessen ligger bakom de stilar som skapas och sprids. En viktig del av stiliseringsprocessen är att stilen görs till en del av identiteten/personligheten. Det innebär att en individ eller grupp införlivar en stil så att den blir en del av deras identitet/personlighet. Detta sker genom att individer eller grupper ägnar sig åt praktiker och handlingar i olika sociala och estetiska sammanhang för att på så sätt kunna förena stilen med identiteten/personligheten (Bjurström 2005, s. 143, f, 276, fff).

Lalander & Johnsson (2007) skriver att stilen ständigt utvecklas och inte är ett stagnerande fenomen. En stil uttrycker människors identitet/personlighet med hjälp av olika symboler och handlingar som utgörs av bland annat språkbruk, kropps rörelser, intressen, åsikter, märken och kläder. Dessa faktorer kombineras för att kunna bilda den stil som bäst överensstämmer med identiteten/personligheten (Lalander & Johnsson 2007, s. 43, f).

Ytterligare skriver Lalander & Johnsson (2007) om globala stilar vilket är stilar som har kommit att påverkas av globaliseringen. Det vill säga stilar inspirerade av olika kulturer. Det är bland annat informationsflödet från media som har bidragit till att människor kan ta del av information från fjärran platser som i sin tur kan påverka deras stilskapande. Internet och television är exempel på sådan media som bidrar med influenser från bland annat USA och Storbritannien till människor i avlägsna platser och länder (Lalander & Johnsson 2007, s. 97, f).

5.2 Identitet/personlighet

Människors identitet/personlighet formas av den miljö de lever i och människorna i den. Identiteten är hur en människa uppfattar sig själv. Till exempel kan en människas identitet kretsa kring religion, politiska åskådning, yrke eller grupptillhörighet. Till exempel när en individ anpassar sig till en grupp innebär det att för kunna bli accepterad som en medlem måste den införliva sådana normer, värderingar och beteenden som överensstämmer med gruppens. Detta påverkar i sin tur deras identitet/personlighet. Personligheten är de egenskaper hos en persons karaktär som kännetecknar hur de är. Det vill säga hur de tänker, känner och beter sig (Lalander & Johnsson 2007 16, 17, 143, f).

6 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att undersöka de intervjuades tankar om klädstil.

1. Hur uttrycker ungdomar sin klädstil?
2. Vad betyder ungdomars klädstil för dem?

7 Metod

Här nedan beskrivs studiens metod, urval, genomförandet och tillförlitlighet.

7.1 Val av metod

I undersökningen används kvalitativa intervjuer som metod för att undersöka hur 16 åringar uttrycker och beskriver den egna klädstilens värde. Fördelen med en kvalitativ metod är att det möjliggör att mer detaljerade svar kan utvinnas om en persons tänkesätt och handlingssätt än bara ja och nej svar (Patel & Davidson 2003, s. 75).

7.2 Urval

I undersökningen ingår fyra 16 åriga elever. Urvalet gjordes för att kunna få relevant data från eleverna om det som studien avser att undersöka. Urvalet tog därför hänsyn till bland annat elevernas ålder och klädstilar. I den skola i vilken undersökningen ägde rum bestod varje klass av ca 25 – 30 elever. Eleverna bor i Stockholms kommun och urvalet bestod av tre pojkar och en flicka. Det fanns inte någon särskild anledning till att tre pojkar och en flicka valdes. De valdes på grund av att deras särskilda kompetenser ansågs nödvändiga för studiens syfte (Patel & Davidson 2003, s. 70, f; Yin 2011, s. 93, 95).

7.3 Genomförande

Eleverna informerades om undersökningen skriftligt (se bilaga 1). Intervjuerna strukturerades utifrån en intervjuguide (se bilaga 2). Dock genomfördes intervjuerna så att eleverna fick stort svarsutrymme. Intervjuerna genomfördes i ett separat rum. Samtalen med eleverna varade mellan 25-30 min. Dokumentationen under intervjuerna genomfördes med en ljudinspelare. Detta gjorde det möjligt att gå tillbaka och lyssna på materialet och som en följd minska risken att gå miste om viktig information (Patel & Davidson 2003, s. 70, 72, 78).

7.4 Databearbetning

Bearbetningen av materialet genomfördes med hjälp av innehållsanalys. Det inspelade materialet transkriberades på datorn. Trost (2003) menar att det är en fördel med inspelat material då det gör det lättare att kunna sammanfatta och strukturera intervjuerna som i sin tur gynnar analysen. För att kunna se likheter och skillnader användes ordagranna citat då det enligt Trost (2003) är viktigt med exakta formuleringar för att kunna analysera. Materialet som insamlades analyserades efter att intervjuerna hade genomförts. Materialet bearbetades genom att läsa och lyssna på inspelningarna upprepade gånger för att sätta dem i relation till studiens syfte (Trost 2005 s. 147, 149, 150). Det innebär att intervjutexterna och ljudinspelningarna analyserades för att kunna kodas och för att kunna identifiera meningsenheter. Dessa strukturerades i kategorier för att kunna utforma teman och för att slutligen kunna göra meningstolkningar (Kvale 2014, s. 245, 247, 249).

7.5 Tillförlitlighetsfrågor

Reliabilitet står för tillförlitlighet och validitet för giltighet. En kvalitativ studie kännetecknas av att den metod som används har förmågan att kunna undersöka det som studien är menad att undersöka (Patel & Davidson 2003, s. 103, fff).

Intervjuerna genomfördes med hjälp av en ljudinspelare. Inspelningarna möjliggjorde att både kunna läsa och lyssna på materialet så många gånger det krävdes för att eliminera risken att göra några felbedömningar. Intervjumetoden har tidigare använts inom ett flertal likartade arbeten vilket har bidragit till både kunskap och erfarenhet om metoden. Det är en fördel med tidigare erfarenhet inom intervju metoden. Det möjliggör att intervjuerna kan genomföras med en mindre risk för fel vilket gynnar intervjuprocessen och därför även tillförlitligheten (Patel & Davidson 2003, s. 78, f, 119).

7.5 Etiska aspekter

Studien förhåller sig till de forskningsetiska principerna som består av de fyra huvudkraven information-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2008).

En intervjuundersökning kan upplevas vara obekvämt beroende på hur frågorna är utformade. Till exempel om frågorna upplevs vara för personliga kan eleverna bli defensiva vilket kan medföra att de blir ovilliga att svara på frågorna eller så svarar de på ett sätt som är inkorrekt (Patel & Davidson 2003, s. 71, 78).

Eleverna informerades om studiens syfte, att det var frivilligt att delta i studien och att de hade all rätt att avbryta intervjun. Eleverna var 16 år vilket innebar att ett samtycke från målsman inte var nödvändigt. Under intervjuerna användes en ljudupptagare för att spela in samtalen. Alla fyra elever svarade på frågorna som fanns i intervjuguiden och, också på flera olika följdfrågor som ställdes under intervjuns gång för att få ut så mycket information som möjligt. För att försäkra sig om att inspelningarna behandlades med sekretess så sades det inte några namn under inspelningarna eller vid renskrivande av intervjuerna.

Inspelningarna var också oåtkomliga för andra och användes endast för att uppnå syftet i studien. Eleverna som intervjuades deltog frivilligt och i resultat redovisningen används påhittade namn.

8 Resultat

Här nedan presenteras resultaten från intervjuundersökningen. Resultaten kommer att redovisas och samtidigt också analyseras. Resultaten och analysen sker utifrån studiens syfte och frågeställningar.

8.1 Hur uttrycker ungdomar sin klädstil?

Intervjuundersökningen visar att eleverna uttrycker sin klädstil med hjälp av kläder, bild, text, språkbruk, musik, praktiker, symboler och umgänge. De utformar den klädstil de känner överensstämmer med deras identitet/personlighet genom att använda sig av de ovanstående faktorerna. Som exempel ser vi här hur några elever svarade (se nedan).

Ahmed:

Jag- Hur uttrycker du din klädstil?

Ahmed- *"Jag uttrycker mig genom min religion."*

Jag- Är det din religion som har inspirerad din klädstil?

Ahmed- *"Ja det har den. Jag tillhör den islamska religionen. Det präglar allt jag gör, säger, utseende och personlighet."*

Jag- Kan du berätta om de kläder du använder?

Ahmed- *"I min religion finns det särskilda kläder som man bär på. Jag bär på dessa kläder för att visa vilken religion jag tillhör och har omfamnat. De vuxna männen inom min religion låter sitt skägg växa och de använder en turban. Kvinnorna använder en slöja."*

Jag- Kan du berätta om din religion?

Ahmed- *"Alla människor i min religion strävar att leva efter det som står i koranen. Där står det hur man ska uppföra sig. Det vill säga vad som är rätt och fel att göra, säga, tänka, känna, äta, dricka, se ut och så vidare."*

Mathilda:

Jag- Hur uttrycker du din klädstil?

Mathilda- *"Jag uttrycker mig bland annat med hjälp av mitt yttre. Det vill säga genom hur jag klär mig, sminkar mig, genom de smycken jag använder och genom hur jag fixar mitt hår. Jag uttrycker mig även genom att rita och måla."*

Jag- Är det något som du tycker är viktigt, som du spenderar extra tid och energi på när du skapar din klädstil?

Mathilda- *"Ja om jag ska kunna känna mig som den jag är och vill vara. Är det viktigt att kläderna jag bär på, hur jag sminkar mig och fixar mitt hår passar med varandra."*

Jag- Får din klädstil dig att må bra eller dåligt?

Mathilda. *"Det får mig att må bra. Men ibland känns det tufft att vara den jag är och vill vara eftersom det stör så många människor. Jag känner ändå att det är en investering det jag gör för att kunna känna glädje och mening med mitt liv."*

Jesper:

Jag- Hur uttrycker du din klädstil och varför?

Jesper- *"Jag uttrycker mig genom hur jag klär mig, pratar och genom det jag gör. Oftast innebär det att jag gör det på ett sätt som har att göra med fotboll eftersom jag är så fotbollsintresserat." Jag använder mig därför av särskilda färger, märken, bilder och texter som relaterar till fotboll, ett fotbollslag eller fotbolls evenemang när jag klär mig. När jag pratar med andra handlar det alltid om fotboll antingen är det jag som säger något eller så är det någon annan som frågar mig."*

Jag- Kan du vara mer specifik och ge några exempel på vad det är du pratar om och gör?

Jesper- *"Till exempel kan jag prata om en fotbolls match på tv som jag vill se. Vad jag gillar att göra är bland annat att spela fotboll med mina kompisar och att spela tv spel bland annat Fifa."*

Erik:

Jag- Hur uttrycker du din klädstil?

Erik- *"Jag antar att jag uttrycker mig genom allt jag gör till exempel genom de aktiviteter jag ägnar mig åt. Genom att umgås med mina vänner och genom hur jag väljer att fixa mig utseendemässigt med mina kläder och med håret."*

Jag- Vad är det du gör, vilka aktiviteter ägnar du dig åt?

Erik- *"Jag gillar att spela tv spel, spela hårdrock med instrument, lyssna på musik, klä mig i mörka färger och ha långt hår som är färgad svart."*

Jag- Du sa att dina vänner hjälper dig att uttrycka din klädstil. Hur menar du?

Erik- *"Jag tycker genom att jag umgås med andra som har samma klädstil som mig gör att jag kan uttrycka min klädstil bättre."*

Resultatet visar att eleverna uttrycker sin klädstil med hjälp av deras smak. Smaken består av ett flertal olika faktorer såsom umgänge, kläder, frisyr, smycken, märken, skrifter, smink, musik, tv-spel, språkbruk, ritning, målning, fotboll och religion. Det verkar som att eleverna använder sig av dessa faktorer genom att kombinera dem på olika sätt för att på bästa möjliga

sätt kunna uttrycka sin smak och därmed sin klädstil. Som ett exempel på använder sig Jesper av färger, märken och skrifter för skapa sig en klädstil som gör att han liknar något av en fotbolls supporter. Ett annat exempel är Erik som använder sig av kläder och en frisyr som får honom att likna en hårdrockare. Slutligen använder han sig också av sina vänner och spelar en sorts musik som han anser bidrar till att stärka bilden av honom som en hårdrockare.

8.2 Vad betyder ungdomars klädstil?

Intervjuundersökningen visar att klädstilen är betydelsefull för eleverna som ett uttrycksmedel. Genom sin klädstil kan eleverna uttrycka vad de tycker och känner för sig själva och andra. För att bättre kunna anta den roll de upplever överensstämmer med deras identitet/personlighet. Som exempel ser vi här hur några elever svarade (se nedan).

Ahmed:

Jag- Vad har din klädstil för betydelse för dig?

Ahmed- *"Min klädstil är en förlängning av min tro och levnadssätt. Den visar vem jag och vill vara. Min attityd och synsätt på saker och ting. Det har betydelse för att jag ska kunna visa respekt, få respekt, skapa band med andra människor och även kunna behålla den gemenskap jag har med andra människor."*

Jag- Varför är det så att din religion är så viktig för dig och din klädstil.

Ahmed- *"För att mitt inre ska kunna spegla mitt yttre. För att jag ska kunna visa respekt åt min familj, mig själv och gud. För att kunna förespråka, berätta, visa och lära andra om Islam och för att jag ska kunna känna mig glad och i fred med mig själv och allt annat i världen."*

Jesper:

Jag- Vad har din klädstil för betydelse?

Jesper- *"Min klädstil är ett fönster till mitt inre. Alltså mina intressen, det jag gillar, ogillar, vad jag tycker är rätt och fel, vad jag tycker är roligt och tråkigt."*

Jag- Hur tror du att kläder möjliggör dig att kunna Uttrycka/visa allt detta?

Jesper- *"Jag tycker att kläder fungerar som symboler. Som gör att man kan visa andra vad man tycker och känner om olika saker. Till exempel kan man visa vilket fotbollslag man hejar på genom att klä ut sig på olika sätt för att visa det. Jag brukar ibland klä mig i Liverpool kläder som har färgerna röd och vit. De kan även ha skrifter som säger You'll never walk alone och en bild på en fågel."*

Mathilda:

Jag- Vad har din klädstil för betydelse?

Mathilda- *"Min klädstil har betydelse för mig genom att med hjälp av den kan jag visa vad för sorts människa jag är och vad jag står för."*

Jag- Hur gör din klädstil det?

Mathilda- *"Detta genom att jag kan ta ställning kring sådant som är bra eller dåligt genom att sprida viktiga budskap som jag vill att andra ska ta del och dra nytta av."*

Jag- Hjälper din klädstil dig på något annat sätt också?

Mathilda- *"Det är även ett viktigt verktyg som hjälper mig genom att det ger mig stöd, trygghet och säkerhet i olika situationer när jag till exempel är rädd, behöver uppmuntran, motivation, mod, känna mig lugn och öka mitt självförtroende."*

Erik:

Jag- Vad har din klädstil för betydelse?

Erik- *"Ja den har betydelse genom att den hjälper mig att uppnå ökad gemenskap med mina vänner. Jag tror att tack vare bland annat min klädstil så mår jag så bra som jag gör. Hade jag behövt låtsas vara någon jag inte är genom att klä mig på ett annorlunda sätt. Än hur jag ser mig själv att vara, gillar om mig själv och dessutom vad andra gillar om mig tror jag att jag hade varit en väldigt olycklig människa."*

Jag- Varför hade du varit olycklig?

Erik- *”Detta på grund av att jag skulle känna mig som en falsk människa, jag skulle förmodligen inte haft de vänner jag har eller ägnad mig åt det som jag gillar och tycker är roligt att göra.”*

Resultatet visar att klädstilen fungerar som en spegel för att uttrycka identiteten/personligheten. Det är en vapensköld som avbildar vem någon är och vad de står för. Det är ett medium som förmedlar personlig information. Det är en symbol och slutligen ett konstverk som skapas för att kunna beskådas och förundras över. Följaktligen verkar detta leda till att eleverna hamnar i ett sorts tillstånd av harmoni. Det vill säga klädstilen bidrar till att ge dem lyckokänslor och även en känsla av mening med sina liv. Det är dessa egenskaper som eleverna värdesätter med sin klädstil och som gör att den blir så viktig för dem.

9 Diskussion

Syftet med studien är att få veta ungdomars tankar om stil. Därför har studien fokuserat på fyra 16 åringar och följande frågeställningar: Hur uttrycker ungdomar sin klädstil?

Vad betyder ungdomars klädstil? Diskussionsavsnittet skrivs utifrån egna tankar och kopplas till bakgrund, tidigare forskning, teoretiska perspektiv och studiens begrepp.

9.1 Hur uttrycker ungdomar sin klädstil

Människor spenderar tid och energi på att utforma den klädstil som överensstämmer med hur de uppfattar sig själva eller vill bli uppfattade av andra. Deras estetiska och sociala förmåga är viktig om de ska kunna utforma den klädstil de känner överensstämmer med deras identitet/personlighet. Tilläggas kan även att kroppen enligt Swain (2002) är ett hjälpmedel för att kunna uttrycka klädstilen. Med hjälp av kroppen kan en individ visa sina kläder, se om kläderna passar eller om något behöver ändras. Två av eleverna beskriver hur de uttrycker sin klädstil bland annat genom det de gör och säger. För en av dem var det genom att spela fotboll, prata om fotboll och klä sig i fotbollskläder. För den andra var det genom hur hon klär sig. Genom att rita, måla och genom hur hon sminkar sig och fixar sitt hår (Swain 2002, s. 66, f).

Enligt Bjurström (2005) används faktorer såsom kläder, språkbruk, bild, text, musik, praktiker, handlingar, symboler och umgänge för att kunna uttrycka klädstilen.

Undersökningen visar att eleverna i studien använder sig av dessa faktorer för att kunna uttrycka sin klädstil på ett sätt som bäst avspeglar deras identitet/personlighet. Detta stöds vidare av Bjurström (2005) som talar om hur en individ eller grupps stil används för att framhäva de värden, normer, känslor, intressen, tankar, attityder, praktiker och beteende som deras identitet/personlighet består av. I syfte att bland annat visa sin tillhörighet och avgränsning till olika frågor. En av eleverna beskriver hur hon använder sig av sin klädstil för att kunna uppmärksamma andra om natur, miljö och djurvälfaärders frågor som hon brinner starkt för (Bjurström 2005, 143, f).

Giddens (2007) beskriver hur kulturer utgörs av normer och värderingar som påverkar människor på ett medvetet eller omedvetet sätt. Det innebär att den kultur eller de kulturer som finns under en persons uppväxt och som den utsätts för kan påverka en persons tanke- och handlingsmönster och därmed exempelvis deras klädstil. På så sätt är klädstilen även ett resultat av kulturella faktorer. Religion är ett exempel på en kulturell faktor. Det visar undersökningen genom att en elev beskriver hur religion har alltid varit en viktig del av hans liv ända sedan barndomen. Det har bidragit till att han organiserar och styr hela sitt liv utifrån sin religion och därmed även klädstilen. Det vill säga han klär sig endast i islamiska kläder som förespråkas av hans religion. Resultatet visar också hur en annan elevs livsstil har kommit att påverkas av kulturella faktorer och som en följd även hans klädstil. Dessa faktorer är kommunikationsmedel som har bidragit till att sprida information om fotboll och inspirera honom till att utveckla ett intresse för sporten. Detta talar också eleven om som säger hur hängiven han är till fotboll. Detta påpekar han genom att säga att han ägnar sig åt fotboll på sin fritid genom att spela fotboll med sina vänner, genom att gå på fotbollsträningar, se på fotboll i tv, prata om fotboll, spela Fifa, klä sig i fotbollskläder eller i sådana färger och märken som hans favorit lag bär på (Giddens 2007, s. 58, 62, 278).

Bjurström (2005), Giddens (2007), Lalander & Johansson (2007) tar alla upp hur globaliseringen har påverkat informationsflödet. Tidigt i mänsklighetens historia har information varit begränsad till en lokal nivå. Detta på grund av att det enda sättet då att kunna sprida information var genom tal och skrift. Men som en följd av massmedia kunde information nå människor på en global nivå. Detta bidrog till att människor bland annat kunde ta del av information och bilder från omvärlden som i sin tur påverkade deras tanke- och handlingsmönster. Detta visar sig hos eleverna som deltog i undersökningen genom att deras klädstil uttrycker inslag av kulturer från andra länder och nyheter som de annars inte skulle ha haft tillgång. Dessa inslag är bland annat fotboll, religion, tv spel, musik, natur, miljö och djurvälfräds frågor (Bjurström 2005, s. 238, f; Giddens 2007, s. 61, f; Lalander & Johansson 2007, s. 24, f).

Enligt Lalander & Johansson (2007) har kläder, språk, intressen och åsikter stor symbolisk betydelse. Grupper använder sig av dessa för att kunna stärka sin solidaritet. En elev beskriver hur han och hans vänner klär sig på ett kollektivt sätt för att kunna stärka gemenskapen till varandra. Lalander & Johansson (2007) talar även om hur den verksamhet i vilket individer

använder sig av kläder, språk, intressen och åsikter för att stärka gruppen solaritet präglas av ritualer. Dessa ritualer innefattar sysselsättningar, vilket kännetecknas av att individer ägnar sig åt diskussioner och handlingar. En elev beskriver hur han och hans vänner lyssnar på musik och spelar tv spel tillsammans för att kunna umgås med varandra och ha roligt. En annan genom religiösa möten som äger rum i en moské (Lalander & Johansson 2007, s. 52, f, 75, f).

Elevernas sociala interaktioner äger oftast rum under skoltiden och fritiden. Det är under denna tid eleverna ägnar sig åt sina olika sysselsättningar som kännetecknas av diskussioner, praktiker och handlingar. Såsom fotboll, tv spel, musik, kläder, välfärdsfrågor och religion. Detta möjliggör för andra individer att kunna få en känsla för elevernas intresse och hur de tycker och känner angående olika frågor. Det vill säga deras identitet/personlighet vilket i sin tur påverkar det sociala samspelet och därmed även elevernas förmåga att kunna knyta an till andra individer. Samtliga elever beskriver hur deras klädstil bidrar till att göra andra införstådda om deras identitet/personlighet. Där följderna blir att eleverna får veta var de passar in och hur de ska bete sig i olika sociala sammanhang, men även med vem de kan spendera sin tid med för att kunna ägna sig åt sina intressen på bästa möjliga sätt (Bjurström 2005, s. 278; Mhoon 2004, s. 26, fff).

10 Metoddiskussion

Faktorer som har påverkat studien på ett bra sätt var bland annat intervjuguiden och ljudinspelaren. De bidrog till att datainsamlingen blev koncis och kärnfull. Att det inte genomfördes någon pilotintervju gjorde att det inte gick att veta om datainsamlingen skulle ha gynnats om frågorna, antalet, urvalet och genomförandet hade ändrats. Dock vad som kan påpekas är att eleverna inte alltid visste hur de skulle uttrycka sig för att kunna svara på frågorna på ett så tydligt sätt som möjligt. Det vill säga de hade svårt att formulera det som de ville säga. En förklaring till detta kan ha varit att frågorna var dåligt formulerade vilket gjorde att de misstolkades. En annan förklaring är att eleverna kanske inte hade förmågan eller intresset av att svara på frågorna i nödvändig utsträckning.

En ljudinspelare och intervjuguide är de hjälpmedel som bland annat användes i syfte att uppnå god validitet och reliabilitet. En av svagheter med detta arbete är att inget har gjorts för att tillförsäkra att de hjälpmedel som användes har god reliabilitet (Patel & Davidson 2003, s. 98, fff). För det första gjordes inga pilotintervjuer i förväg för att testa hur effektiva frågorna i intervjuguiden var i att kunna ge svar på frågeställningarna. Därför gick det inte att veta om frågorna skulle kunna utformas annorlunda för att på så sätt kunna få bättre svar från eleverna (Bell 2000, s. 122). För det andra fick eleverna inte heller någon utskrift från transkriberingen vilket innebar att de inte heller hade möjligheten att kunna komma med egna synpunkter om hur de upplevde att svaren hade tolkats (Ejvegård 2009, s. 52). Enligt Patel & Davidson (2003) är det viktigt att se till att de hjälpmedel som används har god reliabilitet. Att i förväg genomföra tester på de hjälpmedel som ska användas är en viktig förutsättning för att dessa hjälpmedel ska kunna fungera på ett effektivt sätt vilket i sin tur är en förutsättning för att uppnå god validitet (Patel & Davidson 2003, s. 98, fff).

11 Slutsats

De konsekvenser jag har uppmärksammat mig om hur eleverna ser och tänker på sin klädstil är att det begränsar deras tanke- och handlingssätt. Det vill säga det har gjort dem väldigt trångsynta. Detta på grund av att det har gjort dem väldigt belåtna att endast leva i sin egna lilla värld/bubbla utan något som helst intresse att utforska och uppleva något annat än vad de själva redan vet och gillar. Som en följd umgås de inte med några andra människor som kanske har olika intressen och eller åsikter än dem. Detta gör att de går miste om möjligheten till nya upplevelser och erfarenheter som skulle kunna vara lärorika för dem.

Käll- och litteraturförteckning

- Bell, Judith (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Förlag: Studentlitteratur AB
- Bjurström, Erling (2003). *Ungdomskultur stil och smak*. Förlag: Borea Bokförlag.
- Ejvegård, Rolf (2009). *Vetenskaplig metod*. Förlag: Studentlitteratur.
- Reimer, B. (1992). Inte som alla andra – ungdom och livsstil i det moderna. I: Fornäs, J, Boethius, U, Forsman, M, Ganetz, H & Reimer, B. (red.) *Unga stilar och uttrycksformer. FUS-rapport nr 4*. Förlag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion AB, FUS och författarna 1992.
- Giddens, Anthony. (2007). *Sociologi*. Förlag: Studentlitteratur.
- Giddens, Anthony. (1997). *Modernitet och självidentitet. Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Förlag: Daidalos AB.
- Hendley, Alexandra & Bielby, Denise D. (2011). *Freedom between the lines: clothing behavior and identity work among young female soccer players*. University of California , Santa Barbara , USA.
- Johansson, Thomas. (1994). Narcissism, fragmentering och ontologisk trygghet. I: *Fornäs, Johan / Boëthius, Ulf / Forsman, Michael / Ganetz, Hillevi / Reimer, Bo. (red.)*. FUS-rapport nr 6. Förlag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion AB 1994.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Förlag: Studentlitteratur AB.
- Lalander, P. & Johansson, T (2007). *Ungdomsgrupper i teori och praktik (3:e uppl.)*. Lund: Studentlitteratur.
- Laurie, Alison (2010). Dress, religion, identity. *Material Religion*. Nov2010, Vol. 6 Issue 3, p371-371. 1p.
- Lgr 11*. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. (2011). Stockholm: Skolverket.
- Manzano, Valeria (2009). The Blue Jean Generation: Youth, Gender, and Sexuality in Buenos Aires, 1958–1975. *Journal of Social History*. Vol. 42 Issue 3. 2009, p657-676. 20p.
- Mhoon, Abena L (2004). Dressing For Freedom. *Black History Bulletin*. Jan-Dec2004, Vol. 67 Issue 1-4, p26-29. 4p.
- Patel, Runa & Davidson, Bo. (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Pilcher, Jane. (2010). What Mot to Wear ? Girls, Clothing and ‘Showing’ the Body. *Children & Society* volume 24, (2010) ss. 461–470.

Svensson, Tom (1992). *Clothing in the Arctic: A means of protection, a statement of identity*. Arctic vol. 45, NO. 1.

Swain, Jon. (2008). The Right Stuff: fashioning an identity through clothing in a junior school. *Gender and Education*, Vol. 14, No. 1, pp. 53–69, 2002.

Trost, Jan (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Tredje upplagan. Studentlitteratur.

http://www.suforlag.se/UserFiles/1/file/epubl/Backstrom_avh.pdf

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistiska samhällsvetenskapliga forskning*. 2011-12-14. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [2011-12-14]

Yin, Robert K (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Förlag: Studentlitteratur AB.

Bilaga 1

Hej Jag heter Hans Meyer Diaz och är lärarstudent på Gymnastik och idrottshögskolan i Stockholm. Jag skriver ett självständigt arbete för att få veta ungdomars tankar om stil. Av detta skäl behövs elever som kan delta i intervjuer och svara på frågor som har utformats för att ta reda på hur uttrycker ungdomar sin klädstil? Vad betyder ungdomars klädstil för dem? Vid intervjuerna kommer en ljudinspelare att användas. Denna studie förhåller sig till de forskningsetiska reglerna vilket innebär att all information som tas fram behandlas anonymt och svaren konfidentiellt.

Bilaga 2

Intervjuguide

1. Vad har du för klädstil och hur uttrycker du den?
2. Hur kommer det sig att du har en sådan klädstil?
3. Vad är det du vill visa och eller uppnå med din klädstil?
4. Hur ser du på dig själv, vem är du eller hoppas vara?
5. Hur tror du andra ser på dig, på vad du gör och den klädstil du visar upp?
6. Vad gör du på fritiden?
7. Har dina vänner, intressen, familj eller skolan påverkad din klädstil?
8. Umgås du bara med andra som delar samma typ av klädstil som den du har?
9. Tror du att du alltid kommer att ha den klädstil du har idag?
10. Hur vill du att ditt liv ska slutligen se ut?